

ردیف	سؤالات	نمره
<p>سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی رشته: ادبیات و علوم انسانی ساعت شروع: ۸/۳۰ صبح مدت امتحان: ۹۰ دقیقه</p>		
<p>سال سوم آموزش متوسطه تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۲۴</p>		
<p>دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۱</p>		
<p>مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir</p>		
ردیف	سؤالات	نمره
۱	<p>با توجه به ابیات زیر، به سؤالات پاسخ دهید.</p> <p>« وقت است که در بر آشنایی بز نیم زان پیش که دست و پا فروبندد مرگ الف) کدام بیت « مصرع » است ؟ ب) « حروف قافیه » در این شعر کدام اند؟</p>	۰/۵
۲	<p>کدام گزینه با واژه ی « خوبی » هم وزن است؟</p> <p>الف) روان ب) میعاد پ) بدی ت) جانان</p>	۰/۲۵
۳	<p>تنها قالب شعر سنتی که مصراع های آن با هم مساوی نیستند نام دارد.</p>	۰/۲۵
۴	<p>برای فهم تشبیهات موجود در بیت زیر، باید به سراغ کدام واژه ها رفت؟ این واژه ها را، دقیقاً مشخص کنید.</p> <p>« گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم ورت به دست نیاید چو سرو باش آزاد »</p>	۰/۵
۵	<p>تشبیه موجود در بیت زیر را، به صورت یک « تشبیه بلیغ غیر اضافی » درآورید.</p> <p>« هیچ شک نیست که روزی اثری خواهد کرد تیر آهی که به وقت سحر انداخته ایم »</p>	۰/۵
۶	<p>با توجه به بیت « در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است/خدایا، مُنعمم گردان به درویشی و خرسندی »:</p> <p>الف) ذکر کدام پایه ی « تشبیه » به تنهایی سبب پیدایش « استعاره » شده است؟ ب) مفهوم این « استعاره » را بنویسید.</p>	۰/۵
۷	<p>استعاره ی موجود در بیت زیر، چگونه پدید آمده است؟</p> <p>« فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد »</p>	۰/۵
۸	<p>در بیت زیر کدام واژه در پیدایش « استعاره ی مکنیه » مؤثر بوده است؟ نوع این « استعاره ی مکنیه » را بنویسید.</p> <p>« ای بخارا، شاد باش و دیر زی میر زی تو شادمان آید همی »</p>	۰/۵
۹	<p>با توجه به بیت « برآشفَت عابد که خاموش باش / تو مرد زبان نیستی، گوش باش »:</p> <p>الف) « قرینه » ی مجاز مشخص شده را بنویسید. ب) نوع « علاقه » ی مجاز را بیان کنید.</p>	۰/۵
<p>« ادامه ی سؤالات در صفحه ی دوم »</p>		

ردیف	سؤالات	نمره
<p>سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی رشته: ادبیات و علوم انسانی ساعت شروع: ۸/۳۰ صبح مدت امتحان: ۹۰ دقیقه</p>		
<p>سال سوم آموزش متوسطه تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۲۴</p>		
<p>دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۱ مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir</p>		
ردیف	سؤالات	نمره
۱۰	<p>در بیت های زیر « مفهوم » مجازهای مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) اگر رفت و آثار خیرش نماند نشاید پس مرگش <u>الحمد</u> خواند</p> <p>ب) گر نبندی زین سخن تو <u>حلق</u> را آتشی آید بسوزد <u>خلق</u> را</p>	۰/۵
۱۱	<p>در بیت زیر « کنایه » را بیابید و « مفهوم » آن را بنویسید.</p> <p>« چو نامردم آواز مردم شنید میان خطر جای بودن ندید »</p>	۰/۵
۱۲	<p>با توجه به بیت « نرگس مست نواز شگر مردم دارش / خون عاشق به قدح گر بخورد، نوشش باد »:</p> <p>الف) تکرار کدام مصوت، تکامل بخش موسیقی درونی مصراع اول است؟ ب) قدما، این نوع تکرار را چه می نامیدند؟</p>	۰/۵
۱۳	<p>آیا بیت زیر می تواند مثال مناسبی برای آرایه ی « تکرار » باشد؟ دلیل خود را بنویسید.</p> <p>« تو را گر همی یار باید بیار مرا یار هرگز نیاید به کار »</p>	۰/۵
۱۴	<p>کدام بیت نمونه ی مناسبی برای نشان دادن رایج ترین شیوه ی کاربرد « سجع » در شعر است؟ در این بیت « سجع » ها و نوع « آن » ها را بیابید.</p> <p>الف) ای دلیل دل گم گشته ، خدا را مددی که غریب ار نبرد ره ، به دلالت برود</p> <p>ب) هنگام تنگ دستی، در عیش کوش و مستی کاین کیمیای هستی، قارون کند گدا را</p>	۱/۵
۱۵	<p>در کدام بیت آرایه ی « ترصیع » وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید.</p> <p>الف) دانه باشی مرغکانت برچنند غنچه باشی کودکانت برکنند</p> <p>ب) یاد باد آن که سر کوی توام منزل بود دیده را روشنی از خاک ذرت حاصل بود</p>	۱
۱۶	<p>در بیت زیر « جناس » ها را مشخص کنید و نوع دقیق هر « جناس » را بنویسید.</p> <p>« سرو چمان من چرا میل چمن نمی کند همدم گل نمی شود یاد سمن نمی کند »</p>	۱/۵
۱۷	<p>با توجه به بیت های زیر، ارزش موسیقایی « جناس » موجود در میان کدام گروه از واژه ها، بیشتر است؟ دلیل خود را با ذکر نام این نوع « جناس » بنویسید.</p> <p>الف) ای مهر تو در دل ها، وی مهر تو بر لب ها وی شور تو در سرها، وی سیر تو در جان ها</p> <p>ب) بردوخته ام دیده چو باز از همه عالم تا دیده ی من بر رخ زیبای تو باز است</p>	۱
۱۸	<p>با توجه به بیت « سعدیا گر نکند یاد تو آن ماه، مرنج / ما که باشیم که اندیشه ی ما نیز کنند »:</p> <p>الف) برای واژه ی مشخص شده، یک واژه ی « هم ریشه » بنویسید به گونه ای که با آن واژه « جناس » هم داشته باشد. ب) « هم ریشگی » واژه ها ، در اصطلاح ادبی چه نام دارد؟</p>	۱
<p>« ادامه ی سؤالات در صفحه ی سوم »</p>		

ردیف	سؤالات	نمره
<p>سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی رشته: ادبیات و علوم انسانی ساعت شروع: ۸/۳۰ صبح مدت امتحان: ۹۰ دقیقه</p>		
<p>سال سوم آموزش متوسطه تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۲۴</p>		
<p>دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۱ مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir</p>		
ردیف	سؤالات	نمره
۱۹	<p>در بیت زیر کدام واژه‌ها با هم «تناسب» دارند؟ تناسب این واژه‌ها با هم، سبب پیدایش کدام «آرایه‌ی معنوی» شده است؟</p> <p>«هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد، پیش همه پیکان‌ها»</p>	۰/۷۵
۲۰	<p>در بیت زیر، شاعر با اشاره به داستان از «آرایه‌ی معنوی» به نام بهره گرفته است.</p> <p>«اگر عاقل بود داند که مجنون صبر نتواند شتر جایی بخواباند که لیلی را بود منزل»</p>	۰/۷۵
۲۱	<p>کاربرد کدام «آرایه‌ی معنوی» در شعر زیر، آگاهی شاعر از موضوعات مختلف را نشان می‌دهد؟ این آرایه را در شعر زیر مشخص کنید.</p> <p>«چه خوش گفتم فردوسی پاک زاد میازار موری که دانه کش است که رحمت بر آن تربت پاک باد که جان دارد و جان شیرین خوش است»</p>	۰/۷۵
۲۲	<p>چرا تضاد به کار رفته در بیت زیر، هنرمندانه و از لطیف‌ترین تضادهاست؟</p> <p>«بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم می رود و نمی رود ناچه به زیر محلم»</p>	۰/۷۵
۲۳	<p>در هریک از بخش‌های مشخص شده‌ی اشعار زیر، کاربرد کدام «آرایه‌ی معنوی» آشکار است؟</p> <p>الف) <u>از تهی سرشار // جویبار لحظه‌ها جاری است ...</u> ب) مثل این است که شب نمناک است // دیگران را هم غم هست به دل // غم من لیک // غمی غمناک است ...</p>	۱/۵
۲۴	<p>در بیت «چنان سایه گسترده بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی»: واژه‌ی در این بیت به معنی «پیرزن سپید موی» است و در معنی با واژه‌ی «رستم» تناسب دارد. به همین دلیل آرایه‌ی را پدید آورده است.</p>	۱/۵
۲۵	<p>در بیت «آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است / و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است»: الف) چه نوع «لف و نشری» در بیت دیده می‌شود؟ ب) نوع رابطه‌ی «لف و نشر» ها را بنویسید.</p>	۰/۵
۲۶	<p>یک مثال که حاوی «اغراق» باشد، خلق کنید و بنویسید.</p>	۰/۵
۲۷	<p>در بیت زیر، شاعر چه دلیلی برای رنگ کردن موی خویش می‌آورد؟ این کاربرد شاعرانه، سبب ایجاد کدام «آرایه‌ی معنوی» شده است؟</p> <p>«من موی خویش را نه از آن می‌کنم سیاه چون جامه‌ها به وقت مصیبت سیاه کنند تا باز نوجوان شوم و نوکنم گناه من موی از مصیبت پیری‌کنم سیاه»</p>	۱
۲۰	<p>«موفق باشید»</p>	

باسمه تعالی

ساعت شروع : ۸/۳۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان : ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۴	سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور دی ماه سال ۱۳۹۱	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	الف) بیت اول (وقت است که ...) (۰/۲۵) ب) « ابی » (۰/۲۵)	۰/۵
۲	گزینه ی « ت » « جانان » (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	« مستزاد » (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	« نخل » (۰/۲۵) « سرو » (۰/۲۵)	۰/۵
۵	« آه تیر است. » (۰/۵)	۰/۵
۶	الف) « مشبه به » (۰/۲۵) ب) « دنیا » (جهان ، گیتی) (۰/۲۵)	۰/۵
۷	جزء یا ویژگی « مشبه به » (خانه ، ساختمان) به « مشبه » (حقیقت) اضافه شده است . (یا حقیقت به ساختمان یا خانه ای مانند شده ، آن گاه جزیی از « مشبه به » به « مشبه » اضافه شده است .) (۰/۵)	۰/۵
۸	« بخارا » (۰/۲۵) « تشخیص » (انسان انگاری ، شخصیت بخشی ، جان بخشی) (۰/۲۵)	۰/۵
۹	الف) « قرینه : بقیه ی واژگان جمله » (۰/۲۵) ب) « آلیه » (ابزاری) (۰/۲۵)	۰/۵
۱۰	الف) « سوره ی حمد » یا « سوره ی فاتحه الکتاب » (۰/۲۵) ب) « دهان » (۰/۲۵)	۰/۵
۱۱	« کنایه » : « جای بودن ندید » (یا مصراع دوم) (۰/۲۵) ، مفهوم « کنایه » : « فرار کردن » (یا هر مفهوم درست و مشابه دیگر) (۰/۲۵)	۰/۵
۱۲	الف) « مصوت کوتاه - » (۰/۲۵) ب) « تتابع اضافات » (۰/۲۵)	۰/۵
۱۳	« بله » (۰/۲۵) ، زیرا واژه ی « یار » به یک معنا در بیت « تکرار » شده است . (۰/۲۵)	۰/۵
۱۴	بیت « ب » (هنگام تنگ دستی ...) (۰/۵) « سجع » : « تنگ دستی » و « مستی » (تنگ دستی و هستی) (۰/۲۵) نوع « سجع » : « مطرف » (۰/۲۵) نوع « سجع » : « متوازی » (۰/۲۵)	۱/۵
۱۵	« بیت الف » (دانه باشی ...) (۰/۲۵) زیرا : تمام سجع های این موازنه (۰/۵) از نوع « متوازی » اند . (۰/۲۵) (یا تمام سجع های این بیت ، علاوه بر هم وزنی (۰/۵) واج های پایانی آن ها نیز ، یک سان است . (۰/۲۵))	۱
۱۶	واژه های « جناس » : « چمان » و « چمن » (« من » و « سمن » یا « من » و « چمن ») (۰/۲۵) نوع « جناس » : « ناقص افزایشی » (۰/۵) واژه های « جناس » : « چمن » و « سمن » (۰/۲۵) نوع « جناس » : « ناقص اختلافی » (۰/۵)	۱/۵

باسمه تعالی

ساعت شروع : ۸/۳۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان : ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۴		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور دی ماه سال ۱۳۹۱

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۷	«باز» و «باز» (۰/۲۵) زیرا: «واژه های جناس (باز و باز) از نظر «لفظی» یکسان (۰/۲۵) اما در «معنی» با هم متفاوت اند (۰/۲۵) و «جناس تام» دارند. (۰/۲۵)	۱
۱۸	الف) «رنج» (۰/۵) ب) «اشفاق» (۰/۵)	۱
۱۹	«کمان» ، «سپر» ، «پیکان» (۰/۵) «مراعات نظیر» (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۰	«لیلی» و «مجنون» (۰/۵) «تلمیح» (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۱	«تضمین» (۰/۲۵) بیت دوم (میازار موری که ...) (۰/۵)	۰/۲۵
۲۲	زیرا از دو فعل « مثبت » و « منفی » (می رود و نمی رود) (۰/۵) که مصدری یک سان دارند، به وجود آمده است. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۳	الف) « تناقض » (متناقض نما ، پارادوکس ، بیان نقیضی) (۰/۷۵) ب) « حس آمیزی » (۰/۷۵)	۱/۵
۲۴	« زال » (۰/۵) « پدر رستم » (۰/۵) « ایهام تناسب » (۰/۵)	۱/۵
۲۵	الف) « مشوش » (به هم ریخته) (۰/۲۵) ب) « تشبیه » (« مشبه » و « مشبه به ») (۰/۲۵)	۰/۵
۲۶	« شود کوه آهن چو دریای آب / اگر بشنود نام افراسیاب » (یا هر مثال درست و مناسب دیگر) (۰/۵)	۰/۵
۲۷	« مصیبت پیری » (یا هر توضیح درست و مشابه ، نظیر این پاسخ) (۰/۵) « حسن تعلیل » (۰/۵)	۱
	« خدا قوت »	۲۰